

İKİNCİ ÖĞRETİM

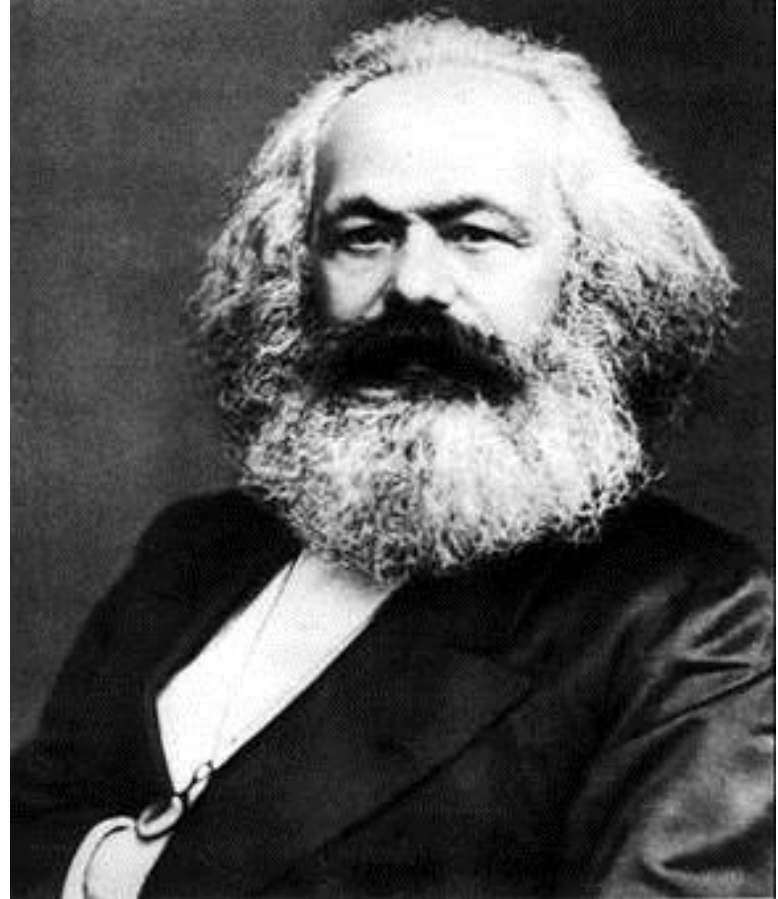
SOSYALİST İKTİSAT DÜŞÜNCESİ KARL MARKS

HETERODOKS TEORILER

:MARKSIZ

- Bilimsel sosyalizmin kurucusu Karl Marx (1815-1883) dir. Marx; felsefe, tarih, sosyoloji ve iktisattan oluşturduğu teorisinde, kapitalizmin yıkılacağını ve yerine sosyalizmin kurulacağını mcdelemiştir.

Marx,Almanya'da orta halli bir avukatın oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Babası Yahudi iken sonradan Lutherianism mezhebine dönmüş ve çocuklarını bu dinin törenine göre yetiştirmiştir.

Marx 17 yaşındayken hukuk öğrenimi için Bonn Üniversitesi'ne girmişse de çok başarısız geçen ilk yıldan sonra Berlin Üniversitesi'ne nakletmiş ve orada kendisine daha cazip gelen felsefe ve tarih öğrenimine başlamıştır. Burada dini duygularını terketmiş ve dinsiz (ateist) ve maddeci (materyalist) olduğunu açıklamıştır.

O devrin ünlü filozofu Georg Hegel (1770-1831) in ve Ludwig A.Feuerback (1804-1872) in etkisi altında kalmıştır

FEMİNİZM
KOCAYI BULLUNCAYA

KOMİNİZM
PARAYI
BULLUNCAYA

HABERSEYRET.COM

ATEİZM UÇAK
SALLANINCAYA
KADARDIR

Marx Jena Üniversitesi'nde doktorasını verdikten (1841) sonra; öğretim üyesi olarak kalmak istese de dinsizliği savunan düşünceleri nedeniyle üniversiteye kabul edilmemiştir.

Bunun sonucu gazeteci olmayı seçmiştir ve "Rheinische Zeitung" adlı gazetenin yayımcısı olur. Sonra Paris'e yerleşip "Deutsch-Französische Jarbucher" diye bir gazete yayımlamış diğer taraftan sosyalist ve komünist fikirlerle tanışmıştır.

Bu dönem Marx'ın tarih, politika ve iktisat ile ciddi bir biçimde ilgilenmiş. Özellikle Smith ve Ricardo'yu titizlikle incelemeye başlamıştı

Marx Paris'te bir yıldan biraz fazla kaldı. Jarbücher 'de yayınladığı yazılar yüzünden Prusya hükümeti vatan haini olarak suçladı ve sürüldü.

Böylelikle Marx Belçika'ya gitti.

Burada Alman İşçileri Birliği'nin kuruluşuna yardım etti ve Birlik, diğer ülkelerdeki bazı benzerleri ile Uluslar arası Komünist Birliği'ni kurdu.

Bu yıllar Marx ilk kitaplarını yayımladı.

- " Feuerbach Üzerine Tezler" (1845)
- "Alman İdeolojisi" (1846) not: Fegels ile birlikte yazmışlardır.
- Prudhon'ın "Fakirliğin Felsefesi" kitabını eleştirdiği "Felsefenin Sefaleti" (1847)
- Bu sırada Marx ve Engels, Marksist yayınların en ünlüsü sayılan ve hemen hemen bütün dünya dillerine çevrilen "Komünist Bildirisi"ni hazırladılar.
(Komünist Bildirisi, komünizm için temel oluşturmayı, Hayalci sosyalist hareketi eleştirmeyi ve sosyalist amaçlara ulaşmak için kullanılacak metotları açıklamak amacını güdüyordu.)

Bu arada Marx da devrimci hareketleri nedeniyle Belçika'dan sınır dışı edildi.

Marx kısa sürelerle önce Paris'te , sonra Almanya'da kalmış ve sonra da (1849) Londra'ya yerleşmiştir ve hayatının geri kalanını orda geçirmiştir.

Bu yıllar, ünlü kitabı Kapital'i yazmak için British ekonominin ayrıntılı bir eleştirisini yazmaya başlamıştır. "Grundrisse" diye bilinen bu yazıları Dünya Savaşı'na kadar keşfedilmemiş ve yayınlanmamıştır.

"Politik Ekonominin Eleştirisine Bir Katkı" adlı kitabını 1858-1859 yılları arasında yazmıştır. 1863'de ise "Artık Değer Teorileri" adlı kitabını tamamlamıştır. Kapital'in ilk cildi ise 1867'de yayınlanmıştır, diğer iki cilt, Marx'ın ölümünden (1883) sonra Engels tarafından yayınlanmıştır.

Soru 1: Ateizm ve materyalist düşünceleriyle
dikkat çeken ünlü filozofumuz kimdir?

MARKSİST İKTİSAT TEORİSİNİN TEMELLERİ

A.SOSYALİST DÜŞÜNCE

- Vurgulanması gereken en önemli nokta onun bir “sosyalist teori” olmaktan çok “kapitalist ekonomik kalkınma teorisi” olduğudur.
- Marksist analiz, kısmen Aydınlanma Çağı’nın sosyal reform hareketlerinden kaynaklanır. Kuşkusuz sosyalizmin daha önceki kökleri Hristiyan “kardeşlik” idealinde yer alır.

Toplumun yeniden kurulabilmesi için iki görüş vardı:

- 1- Klasik liberalizm görüşünü koruyarak, toplumun çıkarlarını korumanın en iyi yolunun, bireyleri özgür bırakmak olduğunu öne sürmüştür.
- 2 - Sosyalist-anarşist görüş idi. Amaçları yönünden Felsefi Radikalizm'e benzemekle birlikte, bu amaçlara ulaşmak için uygulanması düşünülen yöntemler tamamen farklıydı. Bu görüşe göre, gelir dağılımında eşitliği sağlamak için üretim araçlarının mülkiyeti topluma ait olmalıydı. Bu yönü ile "sosyalist" bir görüştü. Ancak devleti özel mülkiyetten kaynaklanan eşitsizliğin ve istismarın ortaya çıkardığı bir zor kullanma aracı olarak nitelendirmesi yönünden de "anarşist" bir görüş niteliğindeydi.

Soru 2:
“Felsefenin
Sefaleti” adlı
kitabın yazarı
kimdir?

B. HEGEL'İN TARİH FELSEFESİ

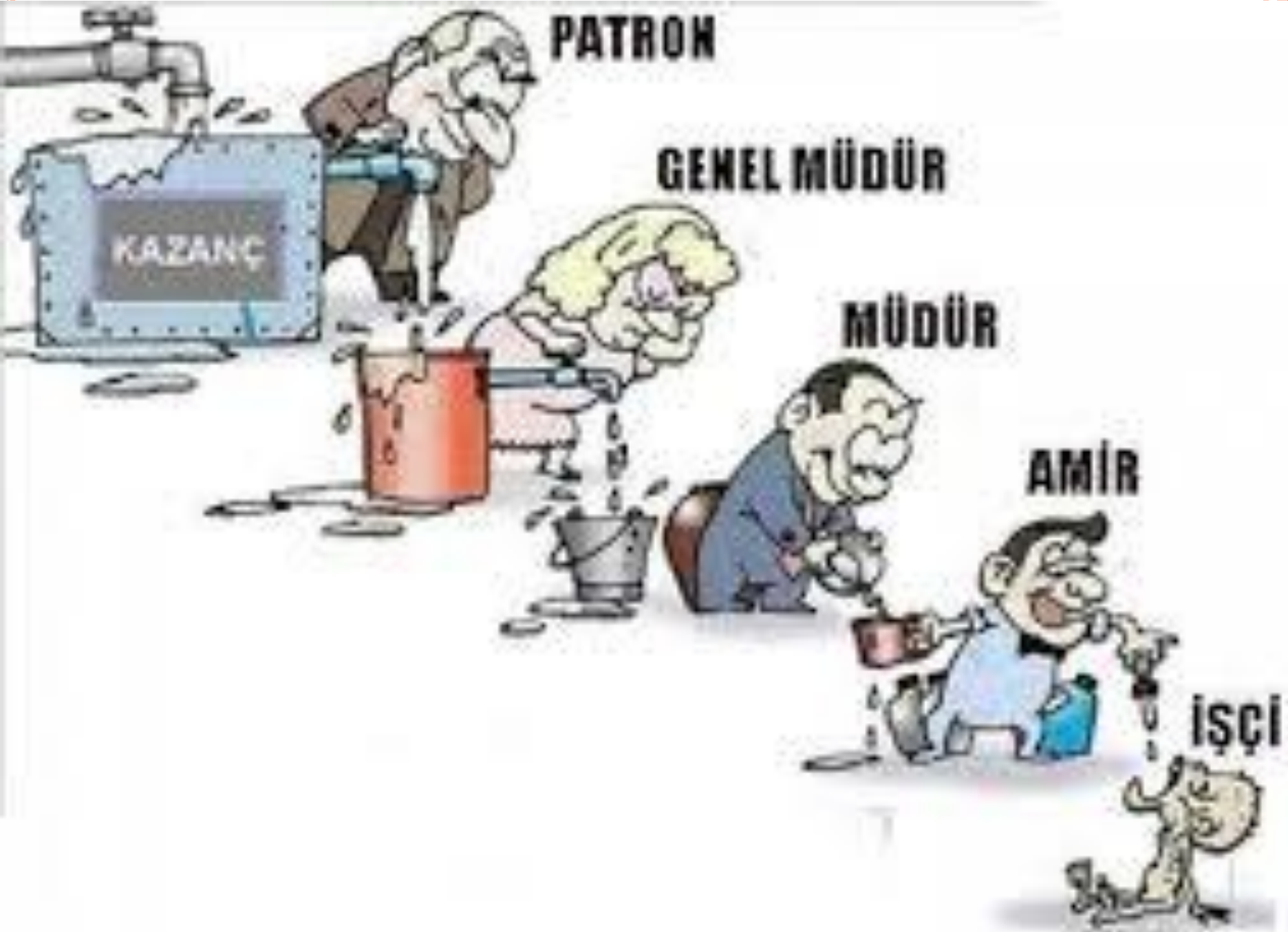
- Hegel 'in bu felsefesi doğal haklar felsefesine karşı oluşturulmuş ilk sistematik felsefe idi.
- Akıla karşı Rousseau ile başlayan ayaklanma Hume'ın "İnsan Tabiatının İncelenmesi" adlı eserinde zirveye ulaşmış ve doğal hukuk doktrininin geçerliliği ile ve bu doktrininin din, ahlak ve politikaya yönelik uygulamaları ile ilgili bütün iddialarını yok etmişti.
- Hume, doğal hukuk sisteminde kullanılan akıl kavramının belirsiz olduğunu ve bu yüzden bir bilgi kaynağı olarak kullanılamayacağını öne sürmüştür.
- Immanuel Kant, bilgi sorununu bu uçurumdan kurtarmak için rasyonalizm ile empirizm arasında bir sentez oluşturmaya çalışmıştır.

- Kant, birini “gerçek” bölgesine diğlerinin de “değer yargısı” bölgesine yerleştirmişti. Ancak Hegel, bilimle din arasındaki gerekli ve mantıksal bir ilişki olduğunu ve bunun, gerçeğin keşfedilmesinde kullanılabilecek tek araç olan “dialectic” ile açıklanabileceğini öne sürmüştür.

Dipnot : Diyalektik, fikirlerin sentez yoluyla kendi kendilerini harekete geçirdikleri bir sistemdir.

- Kant'a göre bilgi üç yoldan elde edilir:

1-duygular yoluyla,

2-akıl yoluyla,

3-ahlaki idare yoluyla.

- Duygular ve akıl yoluyla elde edilen bilgi, gerçekten dünyada var olanların bilgisi olmayıp, onların göründükleri şeklin bilgisidir; çünkü zihnimiz, bu şeylere, eşyaların kendilerinde olmayan bazı nitelikler empoze eder.

- Bu yüzden gerçek dünya ile ilişkimizi sadece ahlaki idare yolu ile kurarız. Ahlak, varlığı farzedilen dünyaya aittir, yani dünyanın görüldüğü gibi olan haline aittir. Bu nedenle Kant'a göre bilim ve ahlak, birbirinden ayrı ve bağımsız alanlardır

Soru 3: Kant'a göre
bilgi kaç yoldan elde
edilir?

A-1

B-2

C-3

D-4

C. RİCARDO İKTİSADI

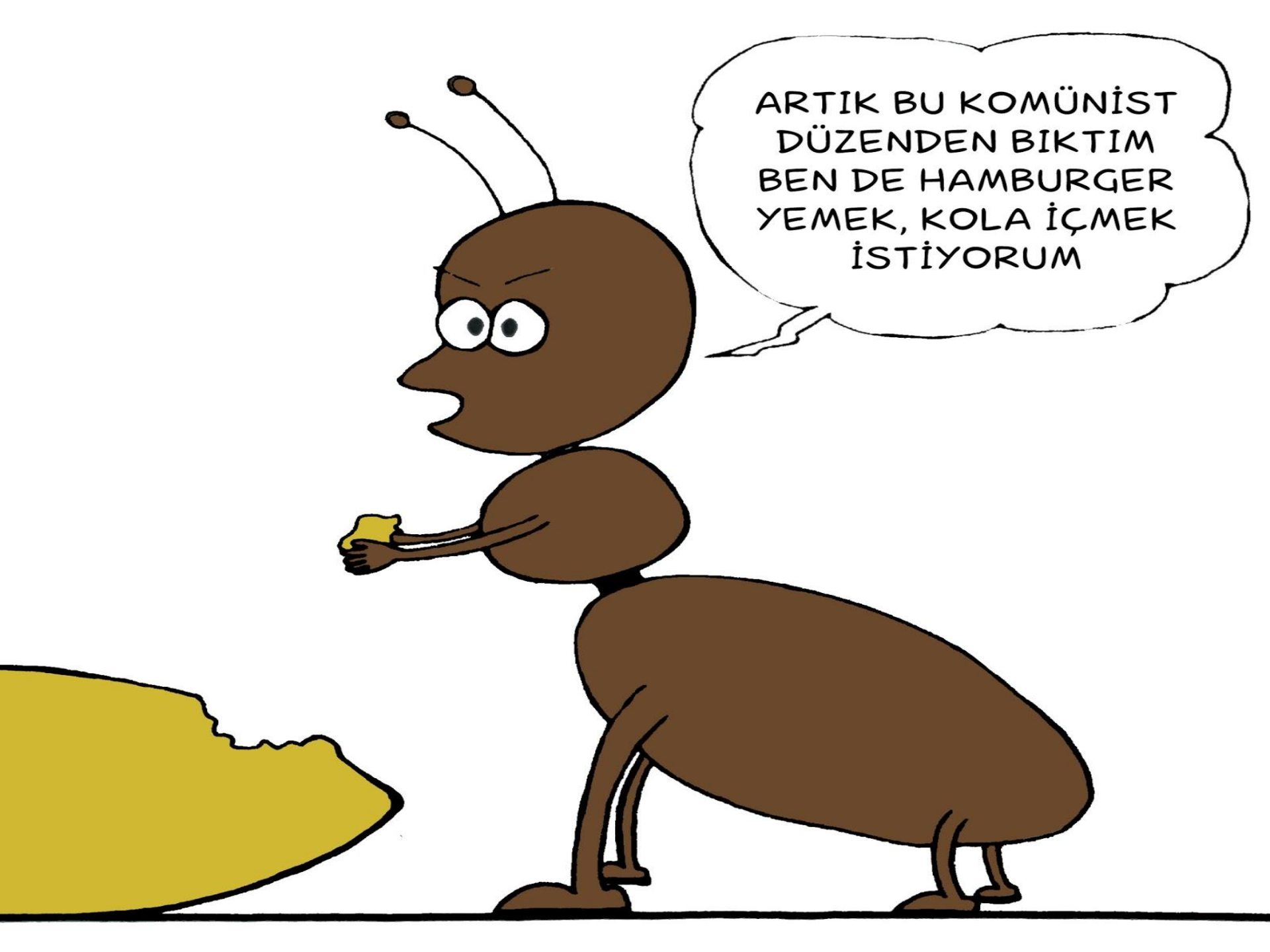
- Marx'ın kapitalist ekonominin işleyişini analiz ederken etkisi altında kaldığı üçüncü kaynak "Ricardo İktisatı" veya daha belirgin bir deyişle Ricardo'nun "emek-kıymet teorisi" dir.

- Smith ve Ricardo rekabetçi kapitalizm ve laissez-faire politikasından yana oldukları halde, Marx "emekçi sınıfın, kapitalist işveren tarafından sömürüldüğü" gerekçesiyle her ikisine de karşıydı.

- Bununla birlikte Smith ve Ricardo'nun emek-kıymet teorisinin; emeğin istismar edildiğinin ve kapitalist sistemin sonunda yıkılacağını öne süren teorisi için esaslı bir temel oluşturduğunu düşünmüştür.

- Gerçekten de Marx kendini büyük klasik geleneğin soyundan gelen bir kimse olarak kabul etmiştir.

ARTIK BU KOMÜNİST
DÜZENDEN BIKTIM
BEN DE HAMBURGER
YEMEK, KOLA İÇMEK
İSTİYORUM

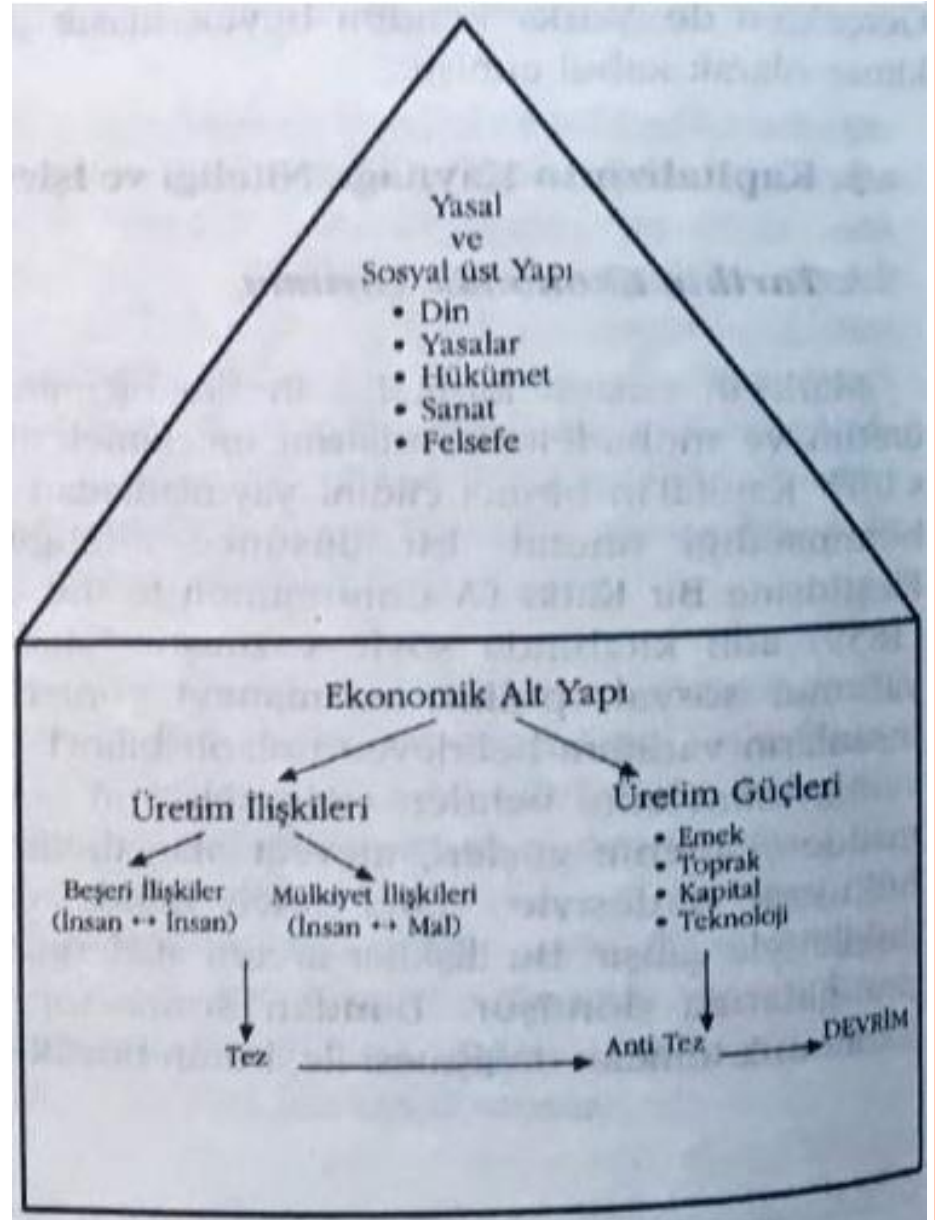
KAPİTALİZMİN KAYNAĞI, NİTELİĞİ VE İŞLEYİŞİ

A.TARİHİN EKONOMİK YORUMU

- Marx'ın amacı''kapitalist üretim biçimini ve bu biçime tekabül eden üretim ve mübadele koşullarını incelemek''tir.

- Bir toplumun yapısını,”Ekonomik Alt Yapı” ve bu yapının üstüne kurulmuş olan “Yasal ve Sosyal Üst Yapı” oluşturur. Ekonomik alt yapıyı belirleyen “üretim biçim”dir. Üretim biçimi de “üretim ilişkileri” ve “üretim güçleri”den oluşur. Üretim ilişkileri ya insanlar arası veya insanlarla mallar arasında olabilir. İnsanlar arası üretim ilişkilerine “beşeri ilişkiler”, insan ile etrafındaki maddi şeyler arasındaki ilişkiye de “mülkiyet ilişkileri” adı verilir.

B. KULANIM KİYMETLERİ VE DEĞİŞİM KİYMETLERİ

- Marks her malın bir kullanım kıymeti ve bir de değişim kıymeti olduğunu söyler.
 - Her mal değişimi aynı zamanda emek değişimidir.
 - Marks bir malın değişim kıymetine sahip olabilmesi için içerilmiş bir emeğe sahip olması gerektiğini iddia etmiştir.
 - Bu iddia Marks'ı kıymet ile fiyatı birbirinden ayırmaya götürmüştür.
 - “Bir şeyin değeri getireceği şey kadardır.”
 - Kapitalizmde malların kullanım amacı piyasaya yönelim, değer şeklinde açıklanmaktadır. Buna göre, kullanım değeri sağlayacağı fayda ile ölçülür.
-

- Bir malın diğer mallardan cinsinin emek-zaman tarafından belirleyeceğini ortaya koyar.
- Bir malın üretiminde gereğinden fazla emek kullanılmış olması ona zorunlu olarak daha büyük bir değer kazandırmaz. Gereksiz ve verimsiz emek harcamaları o malın değerini arttırmaz.
- Marks'ın değişim değerini şöyle tanımlarız;
- Arz talep güçleri serbestçe hareket edebiliyorsa emek zaman ile orantılı denge fiyatı oluşacaktır.
- Bir malın üretime tahsis edilecek toplumsal emek miktarının o mala olan toplumsal ihtiyaç tarafından belirleneceği söylenmiştir.

C. ARTIK DEĞER

- Değer, emek tarafından yapıldığını ispatlamak için yapılmıştır.
- Basit mal üretim sistemi ile kapitalist üretim sistemi arasında fark vardır.
- Basit mal üretiminde her üretici kendi üretim araçlarına sahiptir ve ürettiği malı piyasada satar.
- Basit mal üretim sisteminde işlem $C-M-C$ şeklinde gelişir.
- Kapitalist sistemde ise; üretim araçları kapitalistler tarafından sahiplenilmiştir. Fakat işçiler tarafından kullanılır. İşlem $M-C-M$ şeklinde gelişir.

- Artık değerin kaynağı, işçilerin belirli bir dönemde üretmeyi başardıkları malların değerleri ile üretim işlemi için kapitaliste sattıkları emek gücünün değeri arasındaki farktır.
- İř gücünün kıymeti, iř gücünü sağlamak için gerekli malların kıymetinden ibarettir.

MARKS ARTIK DEĞERİN ORTAYA ÇIKIŞI:

- Kapitalist iş gücünü satın alırken ve ona değişim kıymetini öderken iş gücü kullanım kıymeti bütün iş gücünü alır.
- Marks iş gücünü “**gerekli emek**” ve “**artık emek**” diye ayırır.
- Gerekli emeğin yarattığı ürün işçiye ücret olarak verilir, fakat artık emeğin ürünü artık değer olarak kapitaliste gider ve emek böylece sömürülmüş olur.
- Artık değerın miktarı 3 faktöre bağlıdır; İş gücünün uzunluğu, emeğin verimi, işçinin raeel ücreti oluşturan malların miktarı...

AL BAKALIM, BU GÜNÜK
LİRETİMDEN SENİN PAYINA
DÜŞEN!..

D. KAR ORANLARININ EŞİTLENMESİ

- Marks kapitalde artık değer oranı firmalar arasında eşit olacağı görüşünü savunmuştur. Ancak 3. Ciltte bu görüşünü değiştirerek çeşitli sektörler arasında katma değer değil, fakat kar oranının eşit olacağını öne sürmüştür.
- Marks kar oranının $(s/ c+v)$ olarak kabul eder.
- Kar oranı sektörlerde daha gerçekçidir. Çünkü iş adamları birim emek başına düşen kar oranı ile ilgilenmezler; onları ilgilendiren toplam yatırım birimi başına düşen kar yatırımdır.

- Kapitalin yıllık amortisman ve yıllık devir oranı her sektör için eşit olursa, kar oranının eşitliği yerine artık değerlerin eşit olduğunu düşünmek mümkündür.
- Ancak bu oran her sektörde farklıdır. Bu ise emek-değer teorisini bozar. Çünkü bir malın emek maliyetinden değil üretim maliyetinden satıldığını gösterir.
- Marks'ın eleştirmenleri kıymetlerin fiyata dönüştürülmesi sorununun emek kıymet teorisine yıktıklarını öne sürmüşlerdir.

- Bu çözümün özü şudur:
- Piyasa kıymetleri fiyata dönüştürür; fakat bu fiyatlar bireysel düzeyde malların emekle belirlenen düzeyinden farklı olacaktır.
- Bazı kapitalistler kıymet üzerinden satıp daha çok artık değer yaratacaktır. Bazıları da kıymetin altından satıp daha az değerden yararlanacaktır.
- Fakat kapitalistlerin artık değeri kendi değişir kapitallerine göre, sahip oldukları kapitale göre paylaşacaklardır.

- Kapital fonlarının ilk kaynağını Marks, tarihin ekonomik yorumu ile açıklar. “İlkel birikim”
- İngiltere’nin 15.Ve 16.Yüzyıllarında ortaya çıkmıştır.
- İlk defa emeğini satmaya hazır “özgür proletarya” ile para sahibi “kapitalisti” yaratmıştır.
- İlkel birikim dönemi bittikten sonra, ilave birikim, artık değerden elde edilenlerden sağlanmaya başlandı.

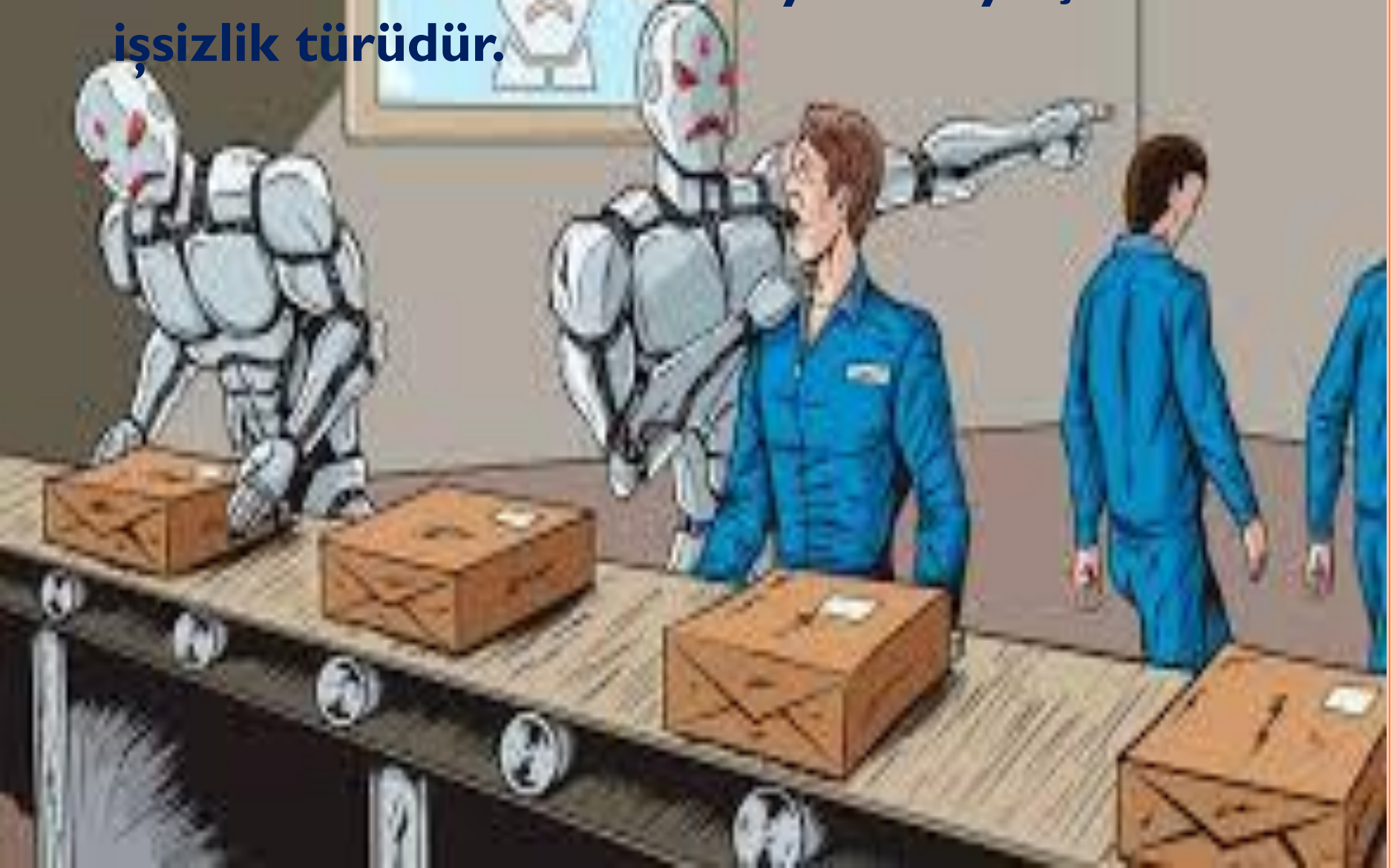
- Kapital birikimi, üretim işleminde artan makineleşme ile ortaya çıktı.
- Toplam kapital içinde sabit kapital (c) oranı gittikçe yükseldi.
- Sadece değişir kapital (v) bir artık değer yaratmak gücüne sahip olduğuna göre sabit kapital payının artması kar oranının düşmesine neden oldu.

TEKNOLOJİK İŞSİZLİK NEDİR???

TEKNOLOJİK İŞSİZLİK: Emek yerine makine kullanılması ve yeni teknolojilerin üretime sokulması nedeniyle ortaya çıkan işsizlik türüdür.

- Marks buna “kar oranının düşme eğilimi yasası” adını verdi.
- Katma değer oranını yükselten veya toplam kapital içinde sabit kapital payını azaltan faktör. Kar oranını düşmesine engel olacaktır.
- İş gününün uzatılması, iş temposunun hızlandırılması en önemli faktörlerdendir. Artık değer oranını olumlu etkiler.
- Toplam kapital içinde sabit kapital oranının artması, teknolojik işsizliğe yol açar.
- Makine gücünün işsiz bıraktığı işçiler “sanayi yedek ordusunu” oluşturur.
- Bu yedek ordusu ücretleri aşağı indirmeye zorlar. Bu nedenle de artık değeri yükseltir.
- Marks’ın gözlemlerinde “proletaryanın artan sefaleti” vardır.

E. KAPİTAL KRİZLER

- Klasik iktisatçılar Say'ın (Say Yasasını) kabul edip, her arz kendi talebini yaratacağına inanmış ve kabul etmişlerdir.
- Marks kabul etmemiş, bunun teknolojiden ibaret olduğunu, trampa ekonomisinde geçerli olacağını iddia etmiştir.
- Trampa ekonomisi, malın malla değiştirildiği ekonomidir.
- Kapitalist ekonomide mallar önce parayla, sonra da para mallarla değişir.
- Marks'ın krizlerle ilgili çeşitli hipotezlerinden birisi krizlerin karın düşme eğilimi ile ilgili görüşüdür.

- Kapital birikiminin artması iş gücüne olan talebi arttırır. Bu ise ücretlerin yükselip karın düşmesine neden olur. Azalan kar ise kapitalci birikimi azaltır ve kriz sürecini hızlandırır.
- Krizlerin başka bir nedeni ise kapitalist üretimin “atomistik” karakteristiğine bağlıdır. Bu görüşe göre üreticiler piyasa hakkında pek az bilgiye sahiptir. Dolayısıyla gereğinden az ve çok üretirler. Bir başka nedeni de yetersiz üretimdir.

F. TEKELCİ KAPİTALİZM

- Büyük ölçekli üretimin gittikçe artmasıdır. Büyük kapital küçük kapitali yenecektir.
- Piyasa yoğunluğunun arkasında yatan önemli neden sermayenin merkezileşmesidir.

SORU: AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ
KATMA DEĞER ORANINI YÜKSELTEN
FAKTÖRLERDEN BİRİDİR??

- A- İş temposunun azaltılması
- B- İş gününün azaltılması
- C- İş gününün uzatılması
- D- İşçi ücretlerinin düşürülmesi

SORU:AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ
KATMA DEĞER ORANINI YÜKSELTEN
FAKTÖRLERDEN BİRİDİR??

A- İş temposunun azaltılması

B- İş gününün azaltılması

C- İş gününün uzatılması

D- İşçi ücretlerinin düşürülmesi

SORU: MARKS'IN
KRİZLERLE İLGİLİ HIPOTEZ
ÇEŞİTLERİ NELERDİR ??

Cevap:

- Kapitalist üretimin atomistik yapısı
- Yetersiz üretim

MARK'SIN VE SOSYALİZMİN ETKİSİ

- Başta 19.yy'ın en etkili düşünürü olarak nitelendirilen Marks olmak üzere bütün sosyalist düşünürlerin iktisadi düşünceye çok önemli etkileri olmuştur. Bu etkileri "doğrudan etkiler" ve "dolaylı etkiler" diye iki gruba ayrılır.
- Sosyalizmin "dolaysız etkileri" bu düşüncede yer alan kavram , ilke , eleştiri ve yorumların doğrudan doğruya Ortodoks Teoride meydana getirdiği değişimleri kapsar.

- Bu değişimlerin belli başlıları şunlardır: Sosyalizm toplumsal kurumların belli bir tarihsel süreç içinde şekillendirdiklerini ve dolayısıyla kendilerini oluşturan koşullara sıkı sıkıya bağlı olduklarını savunmuştur.

Kurumları dolayısıyla toplumsal yapının, evrensel değil göreceli olduğunun düşünülmesi , doğal hukuk ve doğal felsefe gibi evrensellik iddasındaki kavramların itibarını sarsmış, en azından kuşku ile karşılanmalarına neden olmuştur.

- Sosyalizmin itibarını sarstığı ve Klasik Teorini önemli dayanaklarından biri olan bir başka kavramda “bireycilik” kavramıdır. Sosyalistler bireysel çıkar ile toplumsal çıkarın her zaman uyum içinde olmayacağını öne sürerek ağırlığın toplumsal çıkara verilmesini savunmuşlardır.

- Bu konuda yaratıkları kuşku, Ortodoks iktisatçıları derinden etkilemiş ve Konjonktür Teorisi adı verilen teoriler olmak üzere bir çok teorik ve empirik çalışmanın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu kuşkunun bir başka yansıması da devletin görevlerinin belirlenmesi alanında görülmüştür.

- Devletin ekonomiye müdahale edip etmeyeceği, devletin asli görevlerinin nasıl belirleneceği ve ferdi girişimin sınırları gibi konular iktisatçıları uğraştıran temel sorunlar halini almıştır. Sosyalist yazarların sınıflar arası çatışmaya verdikleri önem ve emeğin istismar edildiğini öne süren teoriler gelir dağılımı sorunun yakından incelenmesini zorunlu kılmıştır.

- Başta Smith, Ricardo ve J.S.Mill olmak üzere pek çok klasik iktisatçı gelir dağılımı sorunu ile ilgilenmişlerse de bu ilgileri fonksiyonel gelir dağılımını belirlenmesinden çok ,ulusal zenginliğin zaman içindeki seyrini incelemek amacı için yapılmıştır. Sosyalizmin sınıf çatışmasını, ekonomik ve politik yaşamın temel konusu yapması, gelir bölüşümü sorunun önemini yeniden hatırlatmıştır. Adil ücret gelirin toplam gelirdeki payı gibi konular iktisatçının gündeminde ön sırada yer almış, ayrıca tarımda ve sanayide “hak edilmemiş gelir ” kavramı ortaya çıkmıştır.

- Sosyalizmin dolaysız etkileri; özellikle kar ve faiz kavramları sosyalist eleştiriye bertaraf etmek amacıyla daha iyi incelenmiş, birbirinden ayırt edilmiş ve varlık sebepleri daha önemli rol de açıklığa kavuşturulmuştur. Sosyalizmin dolaylı etkileri; Ortodoks iktisatçıların görüşlerini açıklarken ve teorilerini oluştururken daha dikkatli davranmaları ve sosyalist eleştiriye gözönünde tutmaları gerekir.

- Sosyalist teoriyi eleştirmek ve başta emeğin sömürülmesi olmak üzere öne sürdükleri birçok teoriyi geçersiz kılmak, Ortodoks iktisatçıların yeni bir uğraş alanı olmuştur. Kıymetin belirlenmesinde faydanın oynadığı rol, teknik deyimle “marjinal fayda teorisi” faizin “sakınma” ya dayandığını açıklayan teori nihayet gelir bölüşümü ile ilgili olarak geliştirilen “marjinal prodüktivite teorisi” sosyalizmin geçersizliğini kanıtlamıştır. Bu etkiler ortodoks teorinin gelişiminde katkıda bulunmuştur.

- Nitekim bir yorumcu bu durumu şöyle açıklamıştır; Marks, çağdaş bolluk dünyasının ve barışçı ekonomik değişiminin mimarları arasında değildir. Aynı şekilde Berrand Russelde, Marks'ın sadece yıkma tehdidinde bulunup “O proletaryanın mutluluğunu değil burjuvazinin mutsuzluğunu amaçlamıştır” diye izah etmiştir.

○ **HETERODOKS TEORİ** **RADİKAL İKTİSAT(YENİ SOL)**

I.Giriş

Radikal politik ekonomi “çok paradıĝmalı”(multi-paradıĝm)bir inceleme olup, post Keynesyen, Markist, kurumcu ve sraffacı (veya neo- Ricardocu) teoriler olmak üzere çeşitli yaklaşımlar kullanılır. Radikal iktisat veya “yeni sol” 1960’lı yıllarda ABD’de doğmuştur. Bazı iktisatçılar 1960’lı yıllarda Amerikan ekonomisinde yoksulluk, ırkçılık,kadın erkek ayrımı, çevre kirliliĝi,işçilerin yabancılaşması ‘Senator Joseb Mccarti’ nin gizli faşizmi”ve emperyalizm gibi sorunların sistemin geçici hastalıkları olmayıp , kapitalizmin normal işleyişinden kaynaklandığını öne sürmektedir.

ÜÇ GÜNDÜR
OCAKTAYIZ.
ASGARİ ÜCRET
PIŞMEK BILMIYOR.

AMAN
DİKKAT ET
DİBİNE
YANMASIN!

TE-WSA-KA-M-15

○ 2. METODOLOJİ

Radikal iktisatçılar, ortodoks iktisatçıların kullandığı yöntemden farklı bir yöntem kullanmışlardır. Marks'ın yaklaşımını benimseyerek toplumu somut tarihsel koşullar içinde mevcut bir sosyal sistemle bütünü olarak görürler.

Ekonomik sistemin analizini soyut teorilere dayanarak değil ,toplumun belirli kurumlarını inceleyerek yaparlar. Bu nedenle ortodoks teorinin elemanı olan marjinalist yaklaşımını reddederler.

Radikal iktisatçılara göre sorunların çözümü için kapitalizmin kurumsal yapısının değiştirilmesi gerekir. Radikal model; Kullanıldığı dil ve sahip olduğu değer yargıları ile olaylara bakış açısı yönünden ortodoks teoriye göre önemli farklar gösterir. Bu nedenle radikal teorinin temel tanımlamalarını yakından incelemek gerekir.

David Gordon, radikal teorinin 6 temel tanımlamadan yola çıktığını söyler:

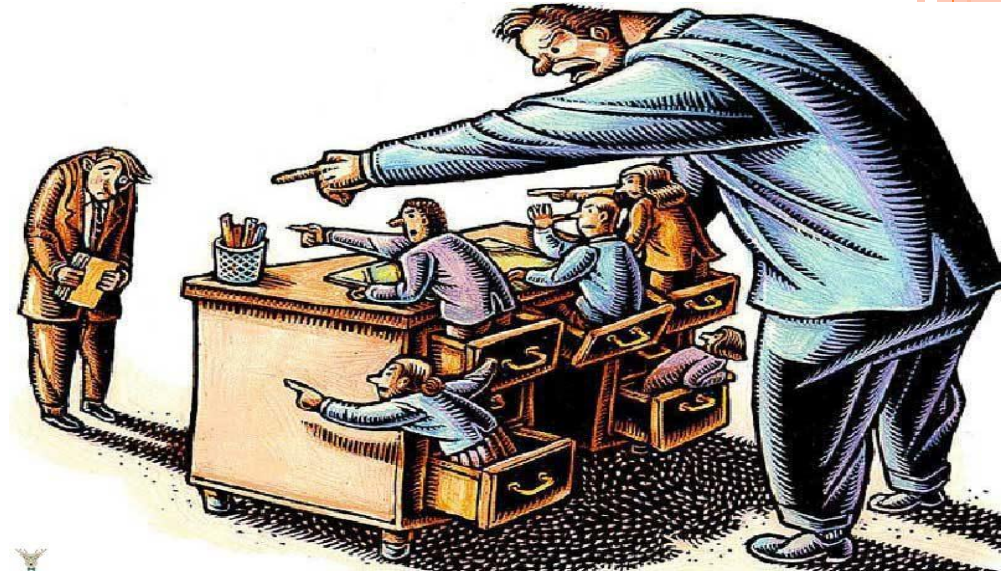
○ A. Üretim Biçimi

Bu terim, kapital malları ile somutlaşan teknoloji düzeyini, kapital malları ile ham maddelerin kimlerin elinde olduğunu ve üretim işlemine katılan insanlar arasındaki sosyal ilişkileri kapsar. Kapitalist toplumu, feodal ve sosyalist toplumdan ayıran unsur onların sahip olduğu üretim biçimleri arasındaki farktır. Bu unsorda emeğin ücret sözleşmeleri ile organize edilmiş olmasıdır.

○ B. Sınıflar ve Sınıf Çatışması

Toplunun ekonomik sınıflara bölünmesi, belli bir üretim biçiminin gerekli kıldığı çeşitli emek türlerinden kaynaklanır. Sınıflar, tıpkı Marks' ın öne sürdüğü gibi, üretim işlemiyle olan ilişkilerine göre tanımlanır. Toplumdaki temel sınıf ayrımı, üretim araçlarına sahip olanlarla olmayanlar, "artık değeri" üretenlerle onun üretimini kontrol eden ve kendine mal edenler arasındadır. Bu durum ise sınıf çatışmasını tetikler.

- C. Radikal Birikimi Tutkusu
Teknolojik ilerleme içinde bulunan bir kapitalist toplumda, kapital sahipleri arasında mevcut rekabet, ister küçük bir dükkan sahibi isterse dev bir şirket olsun, bütün müteşebbisleri yok olmamak için kapitalini arttırmaya zorlar. Kapital biriktirmek içinde elde edilen karları yükseltmek gerekir. Bu nedenle daha yüksek kar elde etmek, kapitalist toplum dinamizminin temel etkeni haline alır.

○ D. İç Çelişkiler

Kapitali artırma tutkusu ,ekonomide üretim kapasitesinin ve zenginliğinin artmasına neden olur .Kapitalizm 'deki iş bölümü, insanların üretici olarak tamamıyla birbirine bağlı hale gelmiştir. Kapitalizm özel mülkiyete ve kapital sahiplerinin gittikçe daha çok “artık kıymet” biriktirme çabalarına dayanır. Bu nedenle sınıf çatışması, kapitalist toplumlarda zorunlu olarak devam eder.

○ **E. Sistemi Tanımlayan Kurumlar**

Kapitalist sistemde kurumlar bireyler arasındaki sosyal ilişkilerin ve günlük yaşamın içeriği ve farklı ekonomik çıkarlara sahip grupları arasında uyumsuzlukların sonuçlarını sınırlar. Radikal iktisatçılardan Edwards, Mac Evan ve diğerleri kapital sistemi yaratan beş ayrı kurum olduğunu söylerler: Emeğin bir mal gibi işlem gördüğü ve yüksek fiyatı önerene tahsil edildiği emek piyasası; kapitale sahip olan ve onu kontrolü altında tutanlar çalışması sürecinin kontrol edilmesi;

- Üretken faktör sahiplerine yapılan ödemeler ve gelir dağılımının belirlendiği yasal mülkiyet ilişkileri; Homo economicus kapitalizmin kendine özgü, bireysel kazanç motifleri, başta olmak üzere, kişilik sistemi ve “gerçeği” somutlaştırıp organize ederek diğer kurumların işleyişini haklı kılan ve kolaylaştıran kurumlar birbirini etkiler. Bir tanesinde yapılacak değişiklik diğerlerini ciddi şekilde engeller. Eğitim, din ve aile gibi.

○ **F. Devlet**

Radikal görüşe göre devlet kapitalist sınıfın hayati çıkarlarına hizmet eder. Devletin amacı sınıfsal yapının istikrarını sağlamaktır. Devlete kapitalist sistemin egemen olması, devletin temel görevlerinin, özel mülkiyeti korumak ve kapitalist sınıfın iktidarını devam ettiren, sistemi belirleyen kurumların devamını sağlamaktan ibaret olmasını sağlamıştır.

ESAS AYRILMASI
GEREKEN
KUVVETLER!

ZATEN BİR SÜREDİR AYRI
YAŞIYORDUK.. ARTIK RESMEN
AYRILMA ZAMANI GELDİ!

HAYIR YAPAMAZSIN.. BUNCA
YAŞANMIŞLIKTAN SONRA BENİ
BIRAKIP GİDEMEZSİN...

YOK BEN
GİTMİYORUM...
GİDEN SENSİN...
..ALABİLİRSİNİZ
ARKADAŞI!

DEVLET
↓

DERİN
DEVLET
↓

AHMET
ZARIF

○ **3. Katılımcı Sosyalizm**

Yeni Solcular,kapitalizm ile sosyalizm arasındaki farkın sadece mülkiyet yapısına dayandırılmasını ve özel mülkiyete dayalı ekonomilere “kapitalist” devlet mülkiyetine dayalı ekonomilere de “sosyalist” denilmesini eleştirir. İngiltere, İsveç ve Fransa devlet eliyle işletilen birçok firma olduğunu ve bu devlet firmalarının yönetimi ile özel firmaların yönetimi arasında önemli bir fark olmadığını belirtip, bu gibi ekonomilere “ devlet kapitalizmi ”adı verilmesini önerirler.

- Öte yandan Sovyet Rusya ve Doğu Avrupa ülkelerindeki merkeziyetçi mekanizmasına sahip sistemlerde “ devlet sosyalizmi” denilmesini savunur.Yeni sol, benimsediği sosyalizmin” katılımcı sosyalizm” olduğunu söylerler. Katılımcı sosyalizm:Yeni devlet veya parti bürokrasinin değil, her zaman değiştirilebilecek ve seçimle iş başına gelecek, kurumların ikame edilmesini savunur. Bu gibi kurumlar kişilerin hak ve özgürlüklerini güvence altına alır.

○ 4. Öneriler

Katılımcı Sosyalizmin gerçekleşmesini sağlamak için radikaller bazı önerilerde yapmışlardır.

Radikal iktisadın amacı: tekelci kapitalizm diye adlandırdıkları kapitalist sistemi iyileştirmek ve istikrara kavuşturmak olmayıp onu tümüyle ortadan kaldırmaktır.

Temel amaçları; sosyalist bir toplum kurmak, servet ile gelirin eşit dağıtılmasını sağlamaktır.

Radikalcilere göre önemli olan fırsat eşitliği değil, gelir eşitliğidir.

○ **SORULAR**

I) Katılımcı Sosyalizmde Yeni Solcular neyi eleştirmişlerdir?

- **Cevap:** Özel mülkiyete dayalı ekonomilere “kapitalist” devlet mülkiyetine dayalı ekonomilere” sosyalist “denilmesini eleştirmişlerdir

- 2) 19 yy'in en önemli sosyalist düşünürü kimdir?
 - A)EDWARDS
 - B)MAC EVAN
 - C)DAVID GORDON
 - D)MARKS

○ Cevap:
D)MARKS

- 3) Radikal iktisadın temel amaçları nelerdir?

○ CEVAP:

- 1) Sosyalist bir toplum kurmak.
- 2) Servet ile gelirin eşit dağıtılmasını sağlamak

- 4) Sosyalizmin etkisinde Marksın sadece yıkma tehdidinde bulunup “ o proletaryanın mutluluğunu değil burjuvazinin mutsuzluğunu amaçlamıştır” diye izah eden düşünür kimdir?

A)BERTRAND RUSSEL

B)SMITH

C) RİCARDO

D) J.S. MİLL

- CEVAP:
 - A) BERTRAND RUSSEL

KAYNAKÇA:

- SAVAŞ,V.KLASİK İKTİSAT,İKTİSADIN TARİHİ

HAZIRLAYANLAR:

- Elif YAĞAR
- Dilan SABAK
- Eda AKSOY

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜRLER...

